

NOTA
Programma van Maatregelen

Proefputtenonderzoek: 2020E2377

Oudenburg
Zandvoordestraat

Deconynck Jasper
Vergauwe Ruben

Colofon

Project:
Oudenburg-Zandvoordestraat

ID bekrachtigde archeologienota:10358

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bv (GATE)
Jasper Deconynck, Ruben Vergauwe

© 2020 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bv
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of
aangepast worden, opgeslagen in een
geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar
gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook,
elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder
toestemming van Ghent Archaeological Team bv.

Inhoudstafel

Inhoudstafel	ii
Inleiding	1
PROGRAMMA VAN MAATREGELEN	2
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet nemen van maatregelen.....	2
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek	2
1.2 Aan- of afwezigheid archeologische site	2
1.3 Impactbepaling	4
1.4 De waardering van een archeologische site	9

Inleiding

De initiatiefnemer plant een afbraak- en bouwwerken met bodemingreep aan een pand op de hoek van de Sint Pietersstraat en de Weststraat in het West-Vlaamse Oudenburg.

De ingrepen voorzien in de werken hebben plaats op volgende kadastrale percelen binnen de hierboven beschreven extremiteiten: Oudenburg, Afd. 1, Sectie B, 0641 en 0876.

De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt drempelwaarden opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet [perceelopp. >300 m² in stedelijke context]. Het projectgebied bevindt zich in een vastgestelde en erkende archeologische zone, met name de [pre]historisch nederzettingkern van Oudenburg. Hierdoor moest een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een bureaustudie op te maken met advies naar uitgesteld vooronderzoek (2018L156). Op basis van het verslag van resultaten werd geadviseerd om de zone die voorwerp zal zijn van de bodemingrepen verder te onderzoeken door middel van een proefputtenonderzoek (2020E377).

GATE werd aangesteld om dit gefaseerd uitgesteld vooronderzoek door middel van een vooronderzoek met ingreep in de bodem (proefputten) uit te voeren met daaropvolgend advies naar eventueel uitgesteld onderzoek, werfbegeleiding of vrijgave.

Deze tekst behelst het programma van maatregelen van het proefputtenonderzoek, waarin een advies wordt geformuleerd naar vrijgave toe.

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet nemen van maatregelen

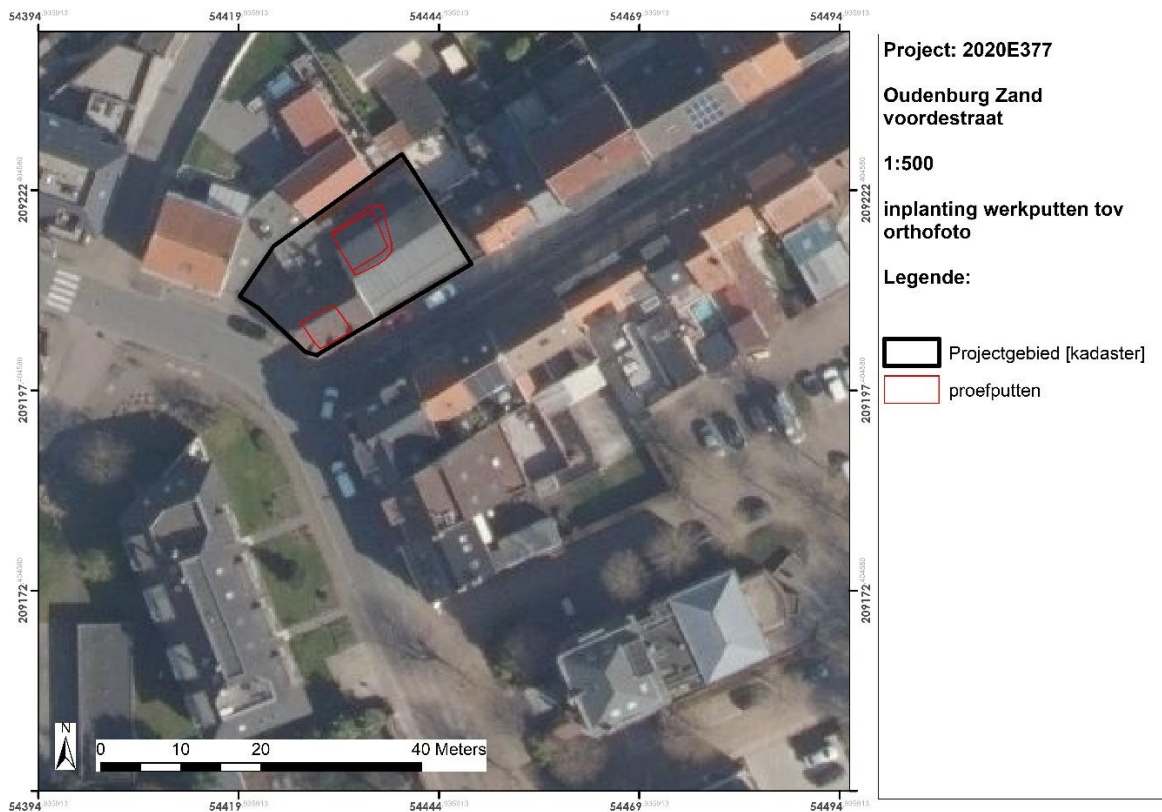
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Het uitgevoerde bureau-, en proefputtenonderzoek leverde voldoende informatie op om de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats te kunnen bevestigen en waarderen. Het onderzoek leverde in functie van deze nota voldoende gegevens op om een gefundeerd advies te formuleren.

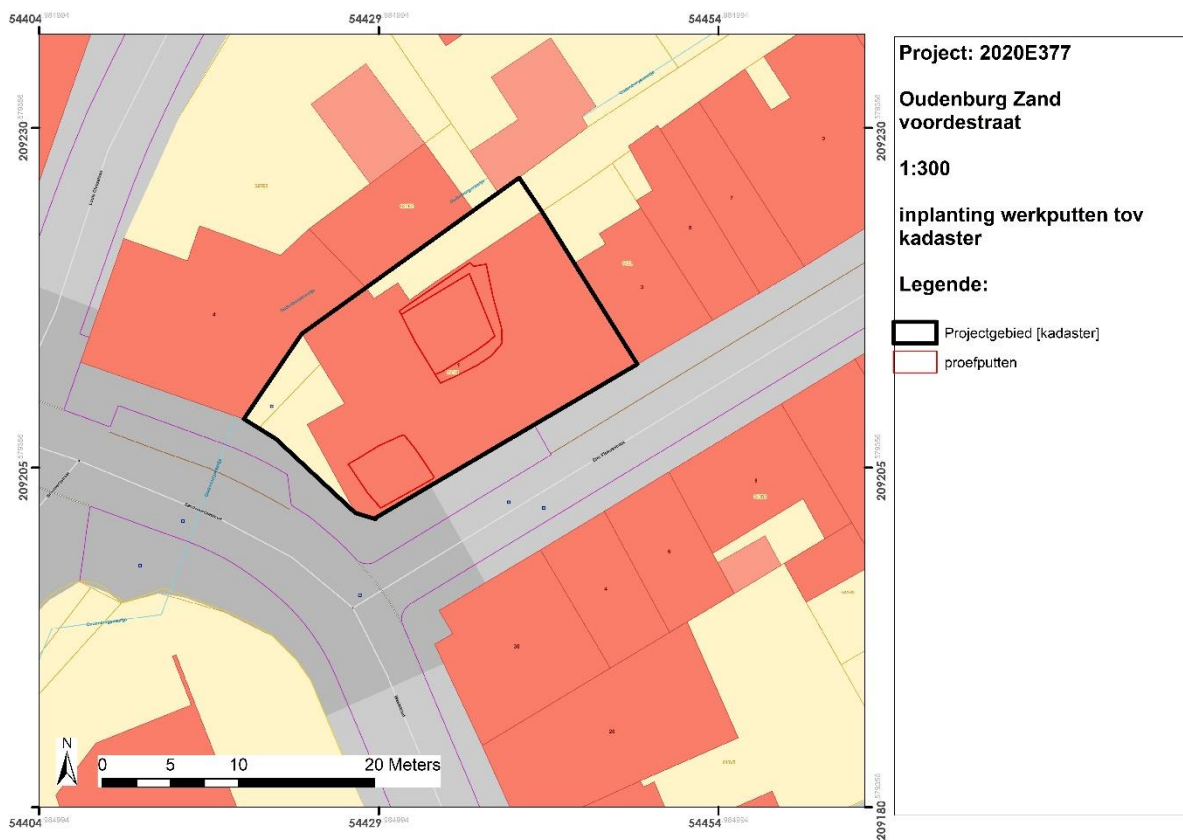
1.2 Aan- of afwezigheid archeologische site

De werkzaamheden situeren zich in het centrum van Oudenburg. De aangetroffen gelaagdheid in beide werkputten tonen een duidelijke opvulling met vondstmateriaal dat kan geplaatst worden tussen de 13e en 20e eeuw. In werkput 1 is gewerkt in drie lagen (vlak 1 tem 3) terwijl dit in werkput 2 twee vlakken betreft. Werkput 1 heeft een machinaal aangelegde diepte van 2,58 m en is aangevuld met boringen van 65 en 70 cm. De aangetroffen sporen in werkput 1 kunnen gelinkt worden met de aanbouw aan het café met tegelvloer, stabilisatie en pijlerfundering. Hieronder werd een pakket uit de periode van de Eerste Wereldoorlog aangesneden dat op zijn beurt noord-zuid georiënteerde pakketten afdekte met een heterogene vondstenvulling gaande van de 13e tot de 18e eeuw. Deze niet gesloten contexten met aangevoerde grond vormen vermoedelijk de opvulling van de Stadebeek al dan niet gecombineerd met een ophoging van de terreinen.

Werkput 2 is aangelegd tot op een diepte van 3,25 m TAW (2,15 m onder trottoirniveau) en is aangevuld met een verdieping op een muurrestant van 66 cm (tot 2,6 m TAW) alsook twee boringen van elk 80 cm (2,45 m TAW). Hier werden onder de tegelvloer en twee stabilisatie pakketten twee niet gedateerde ophogingspakketten aangesneden met horizontale stratigrafie die op hun beurt pakketten afdekken (mogelijks opvulling gracht) met een datering in de laat middeleeuwse periode. Hier was de ingreep in de bodem te gering om te bepalen of deze nog deel uitmaken van de vullingen van werkput 1. De zuidzijde van werkput 2 vertoont evenwel een oost-west oriëntatie van de gelaagdheid en kan mogelijks de opvulling van een gracht zijn ook. In deze ophoging grenst tegen de zuidhoek van het terrein een funderingsmuur uit de 13e tot 15e eeuw. De muur was nog 90cm bewaard en was duidelijk afgebroken geweest voorafgaand aan de ophogingen onder de stabilisatie van het voormalige café. De uitbraak van het spoor oversnijdt één vullingspakket. De uitbraaksporen bevatten naast bakstenen en hout ook aardewerk en bot. Het aardewerk is te dateren in de 14e-16e eeuw. Het weinige materiaal in werkput 2 toont een laatmiddeleeuwse datering horende bij het muurrestant.

Figuur 1: plan met projectie van de twee werkputten tov orthofoto (@Geopunt).

Figuur 2: plan met projectie van de twee werkputten tov kadaster (@Geopunt).

1.3 Impactbepaling

De opgemaakte archeologienota kaderde in een geplande omgevingsvergunning met in totaal een kadastrale oppervlakte van 368,4 m². De vergunningsaanvraag viel binnen de aanvragen met betrekking tot werken in vastgestelde archeologische zones (VAZ, i.e. Het Historisch stadscentrum van Oudenburg OE-id. 140011) (Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 en de Code van Goede Praktijk).

Het projectgebied beslaat een tweeledig perceel met totale oppervlakte van 368,4 m². Op deze percelen stond tot voor kort het café Sint-Pietershof (figuur 3).

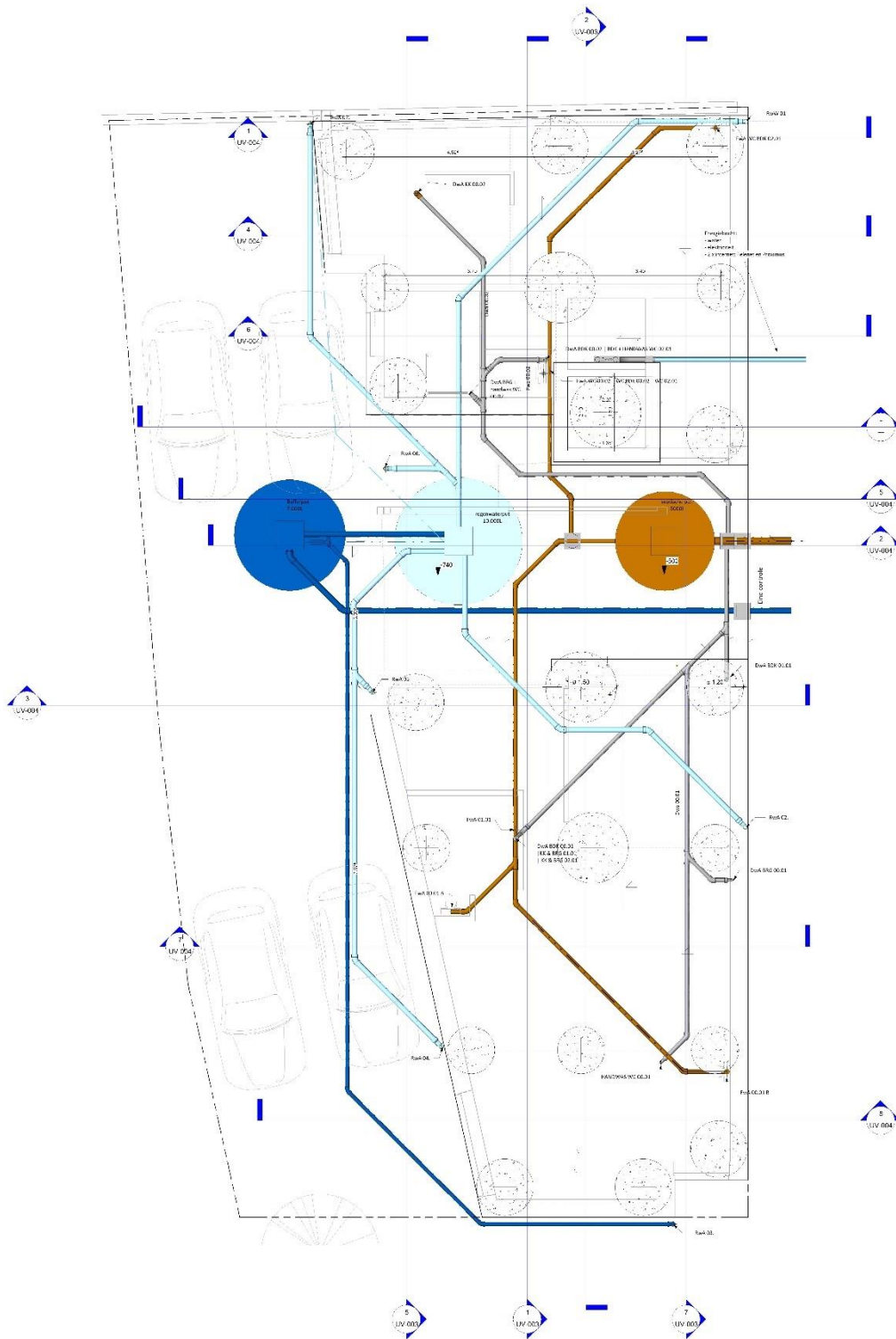

Figuur 3: fotografische opname van het Sint-Pietershof voor de afbraak

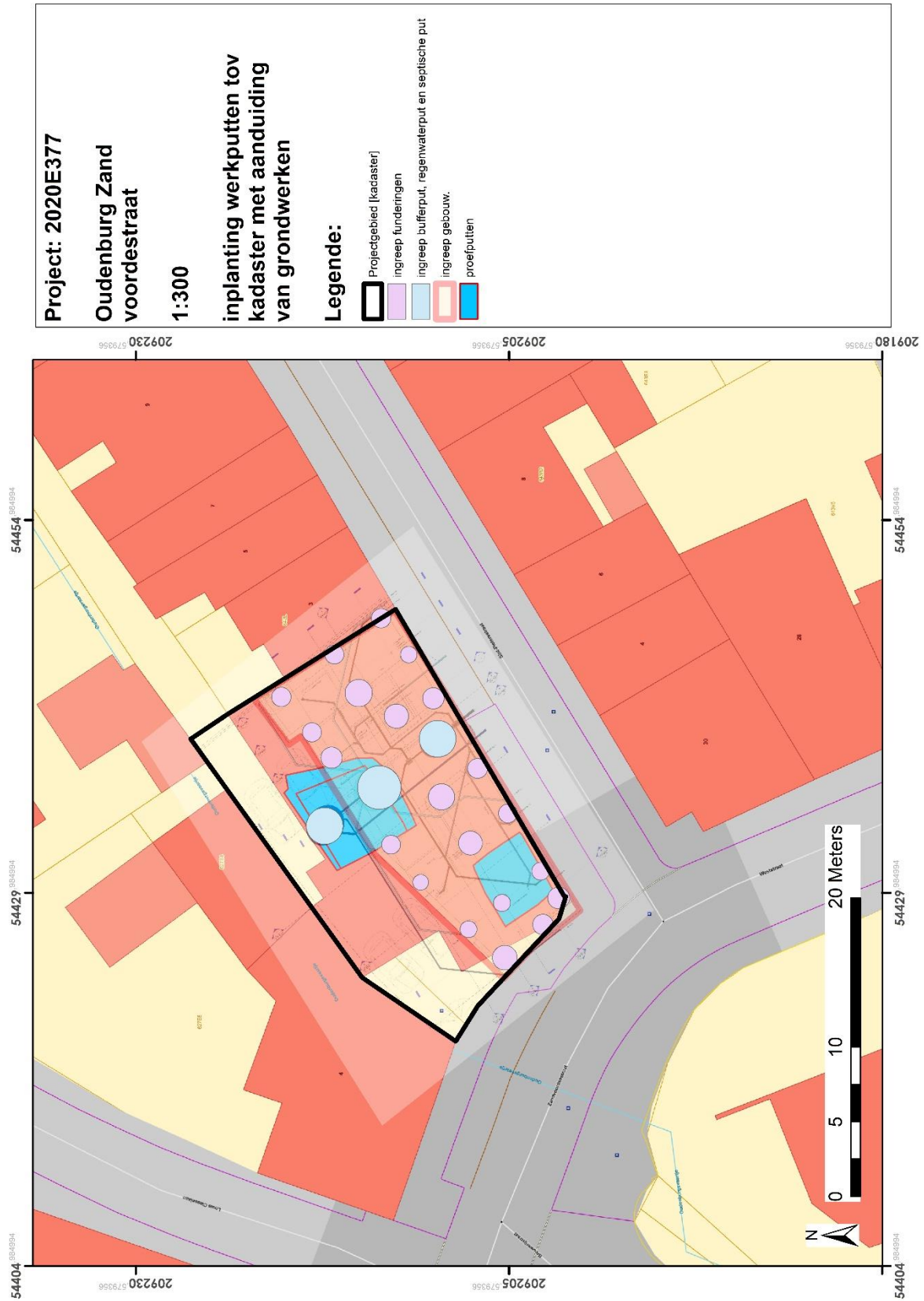
Gegeven de aard van de geplande braak- en bouwwerken stellen we de projectoppervlakte gelijk aan de effectieve verstorings-/ingreepoppervlakte.

Het huidige gebouw wordt volledig weggebroken met inbegrip van de betonplaat- en pijlerfundering en de centraal aanwezige kelderruimte. De funderingsaanzet bestaande uit verspreide putfunderingen is voorzien op ca -237cm t.o.v. het voetpad tegen over de inrit op de putfunderingen wordt een betonplaat gelegd waarvoor uitgravingen nodig zijn van max. 1m. De regenwaterput (10000 liter) ,bufferput (7000 liter) en septische tank (5000 liter) zitten iets dieper tot maximaal 273 cm onder het straatniveau. Gezien de beperkte bebouwbare oppervlakte van het terrein is er geen kelder voorzien (figuur 4&5).

Op de plaats komt er een woonblok met vier appartementen met elk twee slaapkamers. Elk appartement krijgt ook een parkeerplaats. Ten opzichte van de achterkavelgrens, waar de Stedebeek loopt wordt er op een afstand van vijf meter gebouwd. Het is ook aan de achterkant dat de parkeerplaatsen komen, bereikbaar via de Sint-Pietersstraat.

Figuur 4: Funderings- en rioleringsplan. Links (donkerblauw) een bufferput van 7000 liter, centraal een regenwaterput van 10.000 liter en rechts (lichtbruin) een septische put van 5000 liter. Alle drie tot op diepte van 2,73 m tov trottoir) Cirkels met inclusies betreffen de funderingsputten (2,37m diep tov trottoir) (bron: Arpro Architecten).

Figuur 5: plan met aanduiding van de werkputten en de geplande werken

De werkputten zijn aangelegd op de locatie van de toekomstige water- en overloopput en in de hoek van het terrein. Beide zijn diep genoeg aangelegd en/of aangevuld met boringen en lokale verdiepingen om een totaalzicht te hebben tot de verstoringsdiepte.

Voortgaande op de inrichtingsplannen van de geplande werken zien we dat de noordelijke grens van het projectgebied (locatie van de ingekokerde Stedebeek) niet zal ontwikkeld worden. De zones tussen werkput 1 en werkput 2 kunnen door aanwezige bekeldering tot op een diepte van zeker 2,6 m geen meerwaarde meer bieden aan het geheel. Dit omdat de lokale funderingsputten van het toekomstige gebouw hier slechts 2,37 m diep gaan.

Het resterende vrije stuk dat zal onderworpen worden aan bebouwing bevindt zich ten zuiden en oosten van werkput 1 en beslaat een maximale oppervlakte van 13 op 12,5 m (inclusief werkput 2).

De pakketten in werkput 1 die zich doorstrekken naar het zuiden en oosten zijn zeer heterogeen van samenstelling met materiaal uit de 13^e tot 18^e eeuw.

De aanwezige sporen en gelaagdheid binnen het terrein zijn te gering op diepte van toekomstige verstoring om een duidelijke meerwaarde te geven. De aangetroffen gemengde ophogings- en/of opvullingspakketten bedekken iets dat slechts op grotere diepte kan geattesteerd worden en niet bedreigd wordt door de geplande werken.

De laatmiddeleeuwse muur betreft een interessant spoor maar door de positie ervan in de hoek van het terrein tegen de straat aan kan hier rond niet uitgebreid worden. De structuur werd bovendien uitvoerig gedocumenteerd tijdens het vooronderzoek. De bevindingen gedaan in het proefputtenonderzoek kunnen dus als volledig worden beschouwd.

Figuur 6: fotografisch zicht op het noordelijk deel van het projectgebied met de ingekokerde beek en septische put

Figuur 7: fotografische opname met zicht op het zuidwestelijk deel van het terrein met bekeldering

Figuur 8: fotografische opname met zicht op het westelijk deel van het terrein met bekeldering

1.4 De waardering van een archeologische site

Tijdens het onderzoek zijn 38 sporen en 31 vondsten aangetroffen.

Net onder de tegels en stabilisatie in werkput 1 bevindt zich een pakket/kuil waarvan de vulling uit de periode van de Eerste Wereldoorlog dateert. De vele glasfragmenten, kogel, leder en aardewerk tonen ons een herkenbare Duitse invloed. Dit pakket heeft bij zijn aanleg een spoor doorsneden met materiaal dat te plaatsen is tussen de 14^e en 16^e eeuw. De pakketten hieronder vormen samen met het bovenliggend pakket een duidelijke noord-zuid oriëntatie en kunnen meer dan waarschijnlijk als opvullingspakketten van de Stedebeek geïnterpreteerd worden. In de vulling van deze pakketten zitten zeer heterogene aardewerkensembles uit de 13e tot 18e eeuw die tonen dat het hier **aangevoerde grond** betreft en geen gesloten opvullingscontexten.

Werkput 2 leverde naast recente tegels en stabilisatie ook twee duidelijke ophogingspakketten op die kunnen geplaatst worden tussen periode van de late middeleeuwen en de bouw van het café. De ophogingspakketten dekken in de uiterste zuidwesthoek van het terrein een funderingsmuur af met nog bewaarde hoogte van 90 cm. Op basis van het metselwerk in combinatie met de aangewende bakstenen kan besloten worden dat de bouw van deze **funderingsmuur** kan geplaatst worden tussen de 13e en 15^e eeuw. Eventuele toekomstige werken aan en in de straat dienen zeker de nodige aandacht aan vergelijkbare resten te schenken, aangezien het muurwerk in die richting doorloopt. Mogelijks kan dit een aanvulling brengen op een later verhaal. De uitbraaksporen kunnen op basis van het vondstmateriaal geplaatst worden in de 14^e tot 16^e eeuw. De lagen rondom de muur en de uitbraaksporen vertonen in het zuidelijk profiel een duidelijk oost-west oriëntatie die als opvulling van iets (vermoedelijk gracht) kunnen bestempeld worden. In deze pakketten bevindt zich een beperkt aantal vondsten die ruim te plaatsen zijn in de 14^e-15^e eeuw.

Ondanks het deels positieve resultaat (aantreffen muurwerk) wordt toch **vrijgave geadviseerd** van het projectgebied. De muur bevindt zich immers op de uiterste rand van het projectgebied en kent geen vertakkingen binnen het projectgebied. De muur lijkt eerder bij een structuur te horen die zich verder uitstrekt richting straatzijde. De muur werd bovendien tijdens het proefputtenonderzoek afdoende onderzocht en bleek slechts gedeeltelijk bewaard. Voor het overige werden in de proefputten binnen het bereik van de werken en een veiligheidsmarge enkel verstoringen en sterk vermengde opvullings- en ophogingspakketten aangetroffen. **Verder onderzoek in de vorm van een vervolgonderzoek zou ons inziens weinig nuttige archeologische kennisvermeerdering met zich mee brengen en is daardoor zowel vanuit wetenschappelijk archeologisch standpunt als vanuit een kosten-baten overweging niet opportuun.**